

Η Απόβαση στη Νορμανδία

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Το συννεφιασμένο πρωινό της 6ης Ιουνίου 1944 πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη στρατιωτική επιχείρηση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η μεγαλύτερη αμφίβια επιχείρηση στα στρατιωτικά χρονικά, η απόβαση στη Νορμανδία ή D-Day, όπως έμεινε στην ιστορία. Επρόκειτο για ένα κρίσιμο πλήγμα εναντίον της ναζιστικής Γερμανίας και, όπως συμφωνούν οι ιστορικοί, ένα από τα σημεία που έκριναν την έκβαση του πολέμου.

Οι διαφωνίες των Συμμάχων για το αν θα έπρεπε να ασκηθεί πίεση από Νότο προς Βορρά ή να γίνει απόβαση μέσω Μάγχης, προκειμένου να ηττηθεί η Γερμανία, λύθηκαν στη Διάσκεψη της Τεχεράνης (28 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 1943). Ο Στάλιν, υποστηριζόμενος από τις ΗΠΑ, επέμενε ότι η εισβολή στη Γαλλία ήταν ο μόνος τρόπος να ηττηθεί η Γερμανία.

Τον Ιανουάριο του 1944 άρχισε να προετοιμάζεται η επιχείρηση «Επικυρίαρχος» (Operation Overlord). Ο αμερικανός στρατηγός Ντουάιτ Αϊζενχάουερ ορίστηκε

ανώτατος διοικητής, με βρετανούς διοικητές στο στρατό ξηράς, στο ναυτικό και την αεροπορία. Σύμφωνα με το σχέδιο, η επίθεση θα γινόταν σ' ένα στενό μέτωπο στη Νορμανδία, στις βόρειες ακτές της Γαλλίας, από πέντε σώματα στρατού. Για την πραγματοποίησή της, ο Αϊζενχάουερ έπρεπε να συγκροτήσει τον μεγαλύτερο στην ιστορία στόλο που επιχείρησε ποτέ απόβαση. Σε περίπτωση επιτυχίας, η απόβαση θα αποτελούσε την απαρχή προέλασης μεγάλων συμμαχικών δυνάμεων προς Ανατολάς μέσω της Γαλλίας, κατευθείαν στην καρδιά της ναζιστικής Γερμανίας.

Το βασικότερο μέλημα για τους σχεδιαστές της επιχείρησης ήταν να μη μάθουν οι Γερμανοί το σημείο της απόβασης. Έτσι, οι δυνάμεις τους θα ήταν αναγκασμένες να αναπτυχθούν σε ολόκληρη την ακτογραμμή. Είχε καταρτιστεί εξάλλου σχέδιο παραπλάνησης, η επιχείρηση «Σωματοφύλακας» (Operation Bodyguard), που κατόρθωσε πέραν πάσης προσδοκίας να πείσει τον Χίτλερ ότι κύριος στόχος ήταν η περιοχή του Καλέ, αρκετά βορειότερα της Νορμανδίας. Παρότι στη Γαλλία υπήρχαν 58 γερμανικές μεραρχίες, μόνο οι 14 βρίσκονταν στις ακτές της Νορμανδίας. Μεγάλη σημασία είχε και η αξιοποίηση της αεροπορικής υπεροχής των Συμμάχων, ώστε να εξουδετερωθεί η εχθρική πολεμική αεροπορία και να απομονωθεί το συγκοινωνιακό δίκτυο της Βόρειας Γαλλίας.

Ενώ τα σχέδια της απόβασης καταρτίζονταν από Αμερικανούς και Βρετανούς στρατιωτικούς στην Αγγλία, ο Γερμανός στρατάρχης Έρβιν Ρόμελ – γνωστός ως «αλεπού της ερήμου», από την προηγούμενη θητεία του στο αφρικανικό μέτωπο-επιφορτισμένος με την αναχαίτιση της αναμενόμενης απόβασης, ενίσχυσε τη γερμανική αμυντική οχύρωση κατά μήκος της ακτής της Γαλλίας με υποβρύχια εμπόδια, δεξαμενές καυσίμων, ανθεκτικές στους βομβαρδισμούς, καθώς και με ναρκοπέδια. Το βασικό του πρόβλημα ήταν ότι έπρεπε να περιφρουρεί 3.000 μίλια δυτικοευρωπαϊκής ακτής, από την Ολλανδία έως τα ιταλικά σύνορα.

Η Απόβαση

Η απόβαση στη βόρεια Γαλλία από την Αγγλία προγραμματίστηκε τελικά για τις 5 Ιουνίου 1944, αλλά αναβλήθηκε για ένα εικοσιτετράωρο, λόγω της κακοκαιρίας που επικρατούσε στο στενό της Μάγχης. Συγκροτήθηκε ένας τεράστιος στόλος, με επικεφαλής τον άγγλο ναύαρχο Μπέρτραμ Ράμσεϊ, ο οποίος περιλάμβανε 1.200 πολεμικά πλοία, 10.000 αεροπλάνα, 4.126 αποβατικά σκάφη, 804 μεταγωγικά πλοία και εκατοντάδες τεθωρακισμένα άρματα αμφίβιων και άλλων αποστολών. 156.000 άνδρες (73.000 Αμερικανοί και 83.000 Βρετανο-Καναδοί) θα αποβιβάζονταν στη Νορμανδία, από τους οποίους 132.000 θα μεταφέρονταν με πλοία μέσω Μάγχης και 23.500 με αεροπλάνα. Τις χερσαίες δυνάμεις διοικούσε ο άγγλος στρατηγός Μπέρναρντ Μοντγκόμερι, που είχε απέναντί του ένα παλαιό

γνώριμό του από τις επιχειρήσεις στην Αφρική, τον γερμανό στρατάρχη Έρβιν Ρόμελ.

Η απόβαση με την κωδική ονομασία «Ποσειδών» (Operation Neptune) άρχισε πριν από την αυγή της 6ης Ιουνίου σε πέντε ακτές κατά μήκος της Νορμανδίας, οι οποίες έφεραν τις κωδικές ονομασίες Utah (Γιούτα), Omaha (Όμαχα), Gold (Χρυσός), Juno (Ήρα) και Sword (Σπαθί). Οι παραλίες που είχαν επιλεγεί για την απόβαση εκτείνονταν από τον ποταμόκολπο του Ορν ως το νοτιοδυτικό άκρο της χερσονήσου Κοταντέν. Την παραμονή της επιχείρησης βρετανικές μονάδες καταδρομέων είχαν πέσει πίσω από της γραμμές του εχθρού, καταλαμβάνοντας γέφυρες - κλειδιά και αχρηστεύοντας τις επικοινωνίες των Γερμανών.

Οι τέσσερις ακτές καταλήφθηκαν εύκολα και γρήγορα από τις συμμαχικές δυνάμεις, ενώ στην πέμπτη, την «Όμαχα», αντιμετώπισαν σκληρή γερμανική αντίσταση. Με το σούρουπο μεγάλα προγεφυρώματα είχαν ήδη δημιουργηθεί και στις πέντε περιοχές της απόβασης και η τελική επιχείρηση για τη συντριβή της Γερμανίας είχε αρχίσει.

Για την επιτυχία της απόβασης, καθοριστική ήταν η αεροπορική υπεροχή των Συμμάχων. Τα αεροπλάνα τους κατέστρεψαν τις περισσότερες γέφυρες του Σηκουάνα στ' ανατολικά και του Λίγηρα στα νότια, εμποδίζοντας έτσι τους Γερμανούς να ενισχύσουν έγκαιρα τις προκεχωρημένες μονάδες τους στα προγεφυρώματα των ακτών της Νορμανδίας.

Οι Σύμμαχοι προ των πυλών της Γερμανίας

Σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο, οι Βρετανοί θα καταλάμβαναν τη στρατηγικής σημασίας πόλη Καν την πρώτη ημέρα της απόβασης. Παρότι εξουδετέρωσαν γρήγορα τη γερμανική άμυνα, εν τούτοις έπρεπε να περιμένουν έως τις 9 Ιουλίου για να εισέλθουν νικηφόρα στην πόλη, εξαιτίας της εμφάνισης μιας μεραρχίας Πάντσερ, που καθήλωσαν τις δυνάμεις τους, αλλά και των διαφωνιών μεταξύ Αϊζενχάουερ και Μοντγκόμερι για θέματα τακτικής. Στον τομέα τους, οι Αμερικανοί αντιμετώπισαν σοβαρή αντίσταση στη χερσόνησο Κοταντέν, αλλά τελικά κατέλαβαν το ζωτικής σημασίας λιμάνι του Χερβούργου στις 26 Ιουνίου.

Οι συνεχείς συγκρούσεις έφθειραν τα γερμανικά στρατεύματα και στις 25 Ιουλίου ο στρατηγός Ομάρ Μπράντλεϊ διέσπασε το δυτικό μέτωπο και μέσα σε λίγες μέρες εξάλειψε κάθε αντίσταση στην πορεία του προς τον Σηκουάνα. Αντεπίθεση των γερμανικών τεθωρακισμένων στο Μορτέν αποκρούστηκε (7-13 Αυγούστου). Στα τέλη Αυγούστου οι Σύμμαχοι διέσχισαν τον Σηκουάνα και τον Σεπτέμβριο βρίσκονταν μπροστά στα γερμανικά σύνορα.